

sin Egn. Han havde læst en Artikel om de danske Folkehøjskoler og havde tænkt sig, at naar han lærte vor Arbejdsplan at kende, kunde det give ham et Bink om, hvordan han bedst skulde indrette en Landbrugsskole nede paa sit Gods. Da jeg fik dette Brev, tænkte jeg, at det var rettest at henvende mig til nogle af Forstanderne for Landbrugsskolerne for at høre, hvordan deres Undervisningsmaade vilde passe med det Grundlag, som er lagt paa Folkehøjskolen, og derved har jeg faaet forskjellige Udtalelser om, hvordan de, der lede Landbrugsundervisningen paa de mindre Skoler omkring i Landet, stille sig overfor Folkehøjskoleundervisning, og det var saadanne Oplysninger, jeg mente maaste kunde have nogen Interesse for dette Thing, da denne Sag nu ligger for. Jeg skal bemærke, at naar jeg søgte disse Oplysninger, henvendte jeg mig udtrykkelig ikke til saadanne Skoler, hvor Landbrugsundervisningen er ligesom en Sidebygning, medens Folkehøjskolen er Hovedbygningen. Jeg henvendte mig heller ikke til den gamle Skole paa Falster hvor den praktiske Landbrugsundervisning gaar Haand i Haand med den theoretiske. Derimod henvendte jeg mig til 4 Skoler, som styres af Landbrugskandidater og væsentlig drive theoretisk Undervisning. Den, som har drevet denne Undervisning længst, har lovet mig sin Betænkning, men har desværre ikke faaet Tid til at give mig den endnu, men gennem en længere Samtale med ham har jeg faaet det bestemte Indtryk, at han ingenlunde vilde opgive at forene med sin Landbrugsundervisning en saadan Undervisning, hvorigennem han kunde paavirke sine Elevers sædelige Personlighed. Med andre Ord: Jeg fik det Indtryk af Samtalen med ham, at han ønskede, at den Side af Folkehøjskolen, der hidtil særlig har været henvist til Folkehøjskolen, ikke skulde vige bort fra den Landbrugsskole, han havde med at gjøre. Den anden Betænkning, jeg fik, var fra en Mand, der havde tyveaarig Erfaring som Læder af en Landbrugsskole. Han har selv senere offentliggjort en Del af det Samme, som han har skrevet til mig, i et af vore Blade i den Formening, at det kunde have Betydning under Drøftelsen af denne Sag; des mere Grund kan der være for mig til at fremhæve det her. Han gjør gjældende, at naar han sammenligner de Elever, han har faaet paa sin Skole, er der overordenlig Forskel mellem dem, som før have været paa Folkehøjskolen og dem, som have faaet en anden Forberedelse. Forskellen, siger han, træder stærkest frem, naar man tager Hensyn til dem, der kun have benyttet Almueskolen, men selv om

man tager Hensyn til dem, som flittig have benyttet Aftenkoler eller gaaet i Fortættelseskoler eller endelig forberedt sig i Realskoler til Præliminærexamen, vil dog Fordelen ubetinget falde paa Folkehøjskoleelevernes Side; det kan ganske vist være, siger han, at de, der have faaet en anden Forberedelse, have faaet de samme Fortundskaber, som Folkehøjskolenes Elever have faaet, men en Ting ville de dog mangle, og det er et aabent modtageligt Dre, som gjør dem stiftede til at benytte Undervisningen i den Grad, som en dygtig Elev fra Folkehøjskolen kan gjøre. Han mener, at det hænger sammen med, at Folkehøjskolenes Elever have en bestemt Følelse af, at de ikke ere færdige. De ere kun begyndte paa en aandelig Udvikling og maa bestandig gaa videre. Han ender sit Brev med at skrive — hvis jeg maa tillade mig at oplæse et Par Linier —: „Da de fleste Landbrugsskoler have en forholdsvis meget kort Undervisningstid, og det kun er ganske Enkelte, der gennemgaa mere end eet Kursus, er det af særlig Betydning, at deres Læringer saa at sige hver eneste Time have været rigtig oplagte til at følge Undervisningen i de forskjellige Fag; i den Henseende har Folkehøjskolen Undervisning været af uvurderlig Støtte for Landbrugsskolen.“ De to Skoler, jeg endnu har henvendt mig til, ere begge to ledede af yngre Mænd, men disse Skoler — den ene en jydsk, den anden sjenst — have paa forholdsvis kort Tid samlet et meget stort Antal Læringer, og Lærerne paa den sjenst Skole have betydelig Erfaring som Landbrugslærere, inden de bleve knyttede til den Skole, hvor de nu ere. Fra begge disse Skoler har jeg faaet Betænkninger, som lyde paa, at de bestemt holde paa Adskillelsen mellem Fagskolen og Folkehøjskolen. Paa det Punkt synes det, at de stille sig noget fra den ældre Lærers Vidnesbyrd, men de ere enige om at betragte Landbrugsskolerne i den Skikkelse, hvori den nu er kommen frem, og hvori den har faaet en stærk Tilslutning hos en stor Del af Landboerne, som staaende i et datterligt Forhold til Folkehøjskolen. Det er fra denne, Landbrugsskolen har faaet sit Bræg, og det er et Bræg, de ønske, at den maa bevare. Fra en af disse Skoler har jeg faaet en temmelig udførlig Betænkning, der er skreven af en ældre Mand, som er nøie knyttet til dette Skolevæsen, og hvis Betænkning alle Lærerne paa Skolen have tiltraadt. Han opstiller ligefrem det Spørgsmaal, om ikke nu, siden Landbrugsskolerne ere komne frem, Folkehøjskolerne kunne være overflødige. Det er et Spørgsmaal, som hos Mange har kunnet gjøre sig gjældende. Herpaa mener han